

1943

FRANCISCO XAVIER GODO

Botifarras dolsas

Morcellinhas dôces

Comedia

Preu: Una pesseta.

BOTIFARRAS DOLSAS

Botifarras dolças

(*Morcellinihas d'ôces*)

Joguina bilingüe en un acte y en prosa

ORIGINAL DE

Francisco Xavier Godo

Representada per primera vegada

*en el Teatre Catalá, instalat en el de Romea, la vetlla del 3 d'Octubre
de 1902.*

BARCELONA
ESTAMPA DE MANEL TASIS
Tallers, 6, 8 y 10
1906

Botifarras dolsas

(2006) (2006)

Segunda edición en un solo y en prosa

— ORIGINAL DE —

Francisco Xosé Gago

Digitized by the Internet Archive
in 2012 with funding from
University of North Carolina at Chapel Hill

LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF NORTH CAROLINA
AT CHAPEL HILL
1906

REPARTIMENT

LIBRO DE ...

DE ...

...

A Arturo Pascual

Francisco Xavier Godo

REPARTIMENT

PERSONATJES		ACTORS
ALBINA	20 anys.	SRTA. ANTONIA BARÓ.
SR GARRIGA	50 »	SR. HERMENEGILD GOULA.
SR. JOÁO	35 » (portugués)	» MODEST SANTOLARIA.
PEPET	25 »	» FREDERICH FUENTES.
RAFEL	30 »	» JOAN DOMENECH.

Direcció artística: D. Hermenegild Goula.

Lloch de la acció: Barcelona

Epoca present

Dreta y esquerra las del actor

Es propietat de l'autor. Quedan reservats tots els drets y fet el dipòsit que marca la ley.

ACTE ÚNICH

L'escena un saló decent. Porta al foro y laterals. Retratos de familia á las parets.
Al fondo dreta cónsola ab mirall. Sofá á l'esquerra. Tauleta. á la dreta.
Butacas y demés mobles adequats.

ESCENA PRIMERA

PEPET y RAFEL

(Al alsars' el teló, Rafel está espolsant els mobles ab un plumero. En Pepet se paseja agitat d'un cantó á l'altre de l'escena. Rafel tot cantant «*la donna è mobile*» 's riu de la desesperació de Pepet).

- PEP. (després d'un moment) Si canta, canta. Ditxós de tu que no tens cor. (Riulla de Rafel) Tot aixó ja m'ho temia; uf! si m'ho temia! Quan va dirme que s'en anava á viatjar ab la tía pera curars l'anémia, 'l cor se 'm va recar-golar y el cervell se 'm va girar de sota á sobra. Com si pera curars l'anemia hi hagués necessitat d'anar tan lluny! S'en hagués anat á Valls com jo li aconsellava. Allá hi ha 'l senyor Cirera y el senyor Figa, que son els millors metjes d'Espanya, hauria estat á casa de son oncle y curada en quatre dias.
- RAF. (Ab calma y seguint sa tasca) No s' hi encaparri, senyor Pepet; no s'hi encaparri.
- PEP. Pera mudar d'aires lo mateix te anar á Valls qu'á Portugal.
- RAF. No s'hi encaparri.
- PEP. (Girantse y dirigintse á Rafel) Tórnahi, tú també. No m'hi he d'encaparrar? No m'he de trastornar? Si n'hi ha pera tirar el barret al foch! ¡Te!
(Llensa el sombrero, qu'en Rafel recull y deixa sobre d'una cadira).
- RAF. Calmis senyor Pepet!

- PEP. Si; calmis, calmis. No puch. Ho vols mes clar? No 'm moch d'aquí fins y á tant que vinguin ella ó son pare. Tres dias qu'ha tornat de viatge y pera mi com si encare la corregués per aquellas terras. Estich cansat de pujar y baixar l'escala d'aquesta casa inútilment. Tres días que no faig altre cosa y sempre pera que 'm diguis lo mateix: «Han sortit.» Sempre surten, pero no entran may. Estich cansat d'anadas y vingudas: ¿ho sents? A aquest pas aviat patiria dels «palmons».
- RAF. Pero á mi que 'm conta sant cristiá?
- PEP. Que 't conto? Que tu 'm enganyas, si; no 'm cab dupte, Rafel, tu m'enganyas y entre tots voleu acabarme la paciència; pero no me l'acabareu perque 'n tinch un sach. De qui m'estranya es del senyor Garriga que 'm deya «su niño mamado» vull dir «mimado» Si no se 'l que 'm dich! En fi: m'esperaré; saltaré, cantaré, ballaré, diré 'l rosari, faré qualsevol cosa per'entretenirme y matar el temps. Ells vindrán una hora ó altre. Jo tinch dret de saber qu'es lo que passa. Ademés: en las cartas que l'Albina m'escrigué durant el prime mes, me prometia qu' aixís que arriaria 'ns tirarian trona avall. Riu avall es ahont m'ha tirat á mi... Pero aquellas cartas son pera mi una garantia del seu amor, una garantia de que 'l seu cor es meu, una garantia de qu'ella es meva. ¿Perque després va suspendrer la seva correspondència. Perque? Digas.
- RAF. No sab que desde aquellas trifulgas están sospesas las garantias?
- PEP. (Reconvenintlo) Rafel!
- RAF. Mání!
- PEP. Que no estich per orgas.
- RAF. Pero escolti, sant cristiá, escolti. Qui li diu á vosté qu'el cor de la senyoreta no s'hagi declarat en huelga?
- PEP. Prou que m'ho temo. Per aixó plora la criatura.
- RAF. No; si ella no plora.

PEP. No; si la criatura só jo.

RAF. Ah! Vámos!

PEP. (Ap.) Pot ser si que s'ha declàrat en huelga! Qui sab Mare de Deu! Quina no 'n fora qu' hagués trobat un portugués «finchao» que l' hagués encalabrinada oferintli un augment de jornal. Quan á mi se 'm fica una cosa al magí... Malehit siga 'l diner y malehits els trens y qui va inventarls y fins els que viatjan. (Tot dibent aixó tira per terra las cadiras que li venen á la ma) Demá 'm faig socialista.

RAF. (Recullint las cadiras) Ep! ep! senyor Pepet; miri qu'aixó te amo.

PEP. (Sense fer cas de Rafael, decidit y ap.) Nada, ja está dit. Demá m'en vaig al «Centro de obreros desengañados» y que m'apuntin. Si que m'apuntin, que m'apuntin. (Al dir aixó topa ab en Rafael que recull una cadira).

RAF. Tinguí compte en la punteria que jo no hi tinch cap culpa ab tot aixó.

PEP. (Ap.) Tot s'ha acabat! Y tot per no haver disposat de dos cents duros miserables per acompanyarla! Malehida siga la tia! ¿Y per aixó la vaig vetllar deu nits seguidas quan tingué 'l tifus? Si ho sé, quan el metje m'ordená que li dongués una cullarada de medicina cada tres horas, li clavo tota la botella de colp y volta y l'envio á ca 'n Pistras. (Decidit) Rafael!

RAF. Mani.

PEP. Escolta. Ets un bon xicot y m'has de fer un obsequi. (Mentres parla, y tot distret pren el plumero de mans de Rafael) Com t'he indicat, estich decidit á no mourerm d'aquí fins y á tant que l'Albina ó són pare 's dignin rebrerm. Qu'han sortit? Ells tornarán. Que son á casa? Poso la sala en estat de siti y veurém qui podrá mes. Ves; fesme 'l favor d'arriuarte fins á casa meva y digas al papá que no m'esperí á dinar.

RAF. Pero...

PEP. Y que si á l'hora de sopar no soch á casa, que sopi.

RAF. Pero...

PEP. Y que si no hi vaig á dormir, que no passi

ànsia porque dormo á ca 'l sogre.

RAF.

Pero...

PEP.

(Trayentse mitja pesseta de la butxaca) Que peros ni peras?

Au, ves, te vet' aquí dos rals (Li dona la mitja pesseta)

RAF.

(Bo y analtsen) Gracias, senyor Pepito.

PEP.

Y quan tornis pórtam una *cajetilla* de quaranta cinq (Rafel se queda mirant la mitja pesseta) Son bons. (Ap.) Y si no ho son no 'n tinch d'altres. (Alt) Au, ves. Si 'l senyor Garriga 's presenta y pregunta per tu, li diré que t'he enviat á buscar tabaco. Ves, cuyta.

RAF.

Bueno, voy; (ap.) Diré á l'Agneta que digui al senyoret y á la senyoreta qu'ell no 's mou y m'ha enviat á casa seva (alt) Aquí 'l deixo, senyor Pepet.

PEP.

Abur! (Rafel s'en vá) Ah (Rafel 's gira) Els cinq centims que sobran, te 'ls quedas de propina.

RAF.

(Bient) Gracias senyor... Girona. (S'en vá pe'l foro)

PEP.

(Ap.) Que no digui que may li dono res. No; si á mi, en quant á esplendit ningú 'm guanya.

ESCENA II.

PEPET y després JOAO

PEP.

Si després de tot no 's tractés mes que de perdre á l'Albina potser encare hi passaria; pero... y la dot? (rápit) Y are? (Tapantse la boca) Prou! (Mirant un retrato de dona que hi ha é la paret) Ay sogra, sogra! Be podias haverte quedat tu en aquest mon en lloch de ta germana. Tan poca feyna que deus tenir per l'altre bárri y tanta falta que fas en aquest mon... Vet aquí una sogra que si jo fos Deu, la faria resucitar. Com qu'ella pobreta, era la que realment apadrinava 'l meu casament! (Se sent el timbre de la porta de l'escaleta) El timbre! Será l'Albina que torna! Gracias á Deu! Jo mateix li obriré la porta. (Tot dirigints al fons) El cor me fa un trip trap... (Obra y entre João que deu vestir correclement).

JOAO

Bons días.

PEP.

Bon día tingui (ap.) Qui será?

JOAO

(Haurá tret la cartera de la butxaca y presentarà una tarjeta á Pepet) Faça-me o favor de passar este cartão ao senhor Garriga.

- PEP. (Sense pendrer la tarjeta y ap.) Y are? Aquest mestre
'm pren p'el criat (Alt) Es que jo...
- JOAO Digo que me faça o favor de passar este
cartão ao senhor Garriga.
- PEP. (Prenent la tarjeta y després de llegirla) Ah! es l'home
de l'auca! Vatia l'olla! Si es un portugués!
Volst'hi jugar qu'es... Mi distrauré.
- JOAO Não sabia eu que os criados em Hespanha
eram tão mal educados.
- PEP. (Ap) Que diu?(Alt) Escolti. Aixó de ma educat...
- JOAO Você não sabe quem eu sou.
- PEP. No l'enténch.
- JOAO Eu sou o senhor João Augusto da Silva Tei-
xeira, Andrade, Carvalho.
- PEP. Molts senyors meus! Jo en Pep Grau y Peix
pera servirlo.
- JOAO Muito obrigado. Pois bem. Você será o criado
do senhor Garriga.
- PEP. No senyor.
- JOAO Não?
- PEP. No. *Yo soy el novio.*
- JOAO O noivo do senhor Garriga?
- PEP. Home no; d'ell uó. De la hija.
- JOAO De quém?
- PEP. De la muchacha.
- JOAO Ah! Da criada?
- PEP. (Després d'un curt moment) Just. De la criada! (ap.)
Diguemli que si. Passaré per nuvi de la
minyona. Será una diplomacia d'aiguera,
pero pot ser ne trauré profit. (Alt) De modo
que lo que vosté desitja es veurer al senyor
Garriga.
- JOAO Justo.
- PEP. (Ap.) Poch á poch ja'ns entendrém. (Alt) Donchs
el senyor Garriga no hi es y la pubilla jèu.
- JOAO A pubilla?
- PEP. Si senyor.
- JOAO Não comprehendo. Quem è a pubilla?
- PEP. Que qui es la pubilla? (ap.) Com li diré jo are?
(Alt) Es... la famella de l'hereu.
- JOAO Não comprehendo.
- PEP. (Ap.) Jo prou creya qu'ens entendriam, pero
no n'hi ha de fets. (Alt) La noya, la niña,
la *fanciulla*.

- JOAO Albina?
- PEP. Justa.
- JOAO (Ap.) Este é o noivo da criada. Está bem. Estará ao corrente das interioridades da casa e poderá dar-me as informações necessárias (Mirant á Pepet).
- PEP. (Ap.) Quina mirada mes expressivá te aquest portugués.
- JOAO (Ap.) Os noivos das criadas saben mais que os criados. O conquistarei (alt á Pepet) Oia: Você fuma?
- PEP. Quan puch!
- JOAO Não comprehendo.
- PEP. Cuando puedo.
- JOAO Bem. Você me é muito sympathico e eu quero que você fume á minha saude (Treu novament la cartera y en treu un Billet de Banch qu'ofereix á Pepet) Tome.
- PEP. (Fent un pas enaderra) Y are?
- JOAO Não faça cerimonia.
- PEP. (Mirant d'un cantó a l'altre temerós de que pugá veurel algú y ap.) No 'm veu pas ningú?
- JOAO Repito-lhe que não faça cerimonia, porque no meu paiz a cerimonia é bôa para a missa.
- PEP. Bueno donchs, vinga. *Sans ceremonie* (pren el billet, ap.) N'hi haurá pera puros y pera comprar panallets pera l'Albina.
- JOAO Dez mil reis!
- PEP. A casa nostra cinquanta pelas!
- JOAO Dez mil reis.
- PEP. Be si; que son deu durcs! (Ap.) S veu qu'á la seva terra fan anar els reys á l'abundó (alt) Bueno: mani y disposí. Que vol saber? Que se li ofereix?
- JOAO Não comprehendo.
- PEP. Vull dir que pera que puguem parlar ab entera llibertat convé que sortim. Anirém á passeig, á prendrer l'aire y l'enteraré de tot.
- JOAO Oiga. Eu amo a Albina.
- PEP. (Ap.) Quina barra! (alt) Si çeh?
- JOAO Conheci-a em Espinho aonde esteve acompanhada d'uma senhora muito sympathica que me disse ser sua tia.
- PEP. (Ab ironia) Ah! si; molt simpática.
- JOAO Muito. Vejo que você a conhece. Passamos

mais d'un mes juntos n' aquella praia e
acompanhei-a até á fronteira aonde nos des-
pedimos compromettendo-me á visital-a e
pedir-la ao seu papá.

PEP. (Ap.) Poca vergonya! Lo que jo 'm temia!

JOAO Comprehende?

PEP. Massa!

JOAO Ah. Bem!

PEP. Pero vosté no sab que hi han moròs á la costa?

JOAO Mouros?

PEP. Si mouros; digali com vulgas. Are anem á
donar un tom y parlarém. (Ap.) Jo 'l duch al
Morrot y 'l tiro de cap á mar (Alt) Apa. Gui-
llén que fa torero.

JOAO Não comprehendo!

PEP. Ja m'entendrás. Son cosas qu'aquí no poden
esplicarse. No convé qu'en parlem aqui. Y
de totas maneras vosté nó pot veurer al
senyor Garriga, sense que jo l'enterí de lo
qué fa el eas. (Ell mateix li posa 'l sòmbrero y se l'endú
maquinalment.)

JOAO Aonde vamos?

PEP. Al murrot (S'en van pel foro. Al sortir, 's crusan ab en Rafel
qu'entra.)

RAF. (Donant la cajetilla á Pepet) Els pitillos.

PEP. (Despreciantlos) Fuig, home fuig. Jo no fumo
mes que puros de l'Habana (ap. á Rafel) Torno
tot seguit.

ESCENA III

RAFEL sol.

Y are? Qu'es aixó? De quand ensá? Y qui
deu ser aquest sorge? Y de quin sant 's torna
tan esplendit el senyor Pepito.....? Aquí
hi ha gat. Rafel, cregas qu'aquí hi ha gat.
Aquesta transformació repentiná; aquesta
sortida d'ell, tan alegre y tan rumbós quan
fa deu minuts jurava que no 's mouria
d'aquí y 'm donava cinq centíms de propina
es cosa que porta cua. ¡Vaya si porta cua!
Y llarga! (Se sent un tìmbre á l'esquerra) El senyoret
que 'm crida. Li contaré lo que passa. ¡Voy.
(Al dirigir-se cap á la porta esquerra, es sent sonar un altre tìmbre

à la dreta) Bo! Are 'm crida la senyoreta (Fa uns passos enradera com pera dirigir-se á la porta de la dreta) Voy! Ahont vaig? Aniré abans al quarto d'ella que te mes mal geni! (Se sent novament al timbre á l'esquerra) Voy! Val mes que vagi abans al quarto del senyoret (Se sent novament el timbre á la dreta y torna enradera) Altre vegada! (Se senten els dos timbres) Voy! voy! A San Boy 'm farán anar entre tots. (Entra en l'habitació de l'esquerra.)
(El moviment d'aquesta escena queda encomenada al talent y á la discreció de l'actor encarregat del paper de Rafel.)

ESCENA IV

ALBINA y després GARRIGA

- ALB. (Entrant per la dreta) No hi ha ningú. Gracias á Deu. Vaya un martiri 'l que m'ocasiona 'n Pepet! Ahont haurá anat en Rafel?
- GAR. (A Rafel seguit del qual entra en escena per la porta esquerra) Qu'entri qui siga: no vull mes comedias.
- RAF. Está molt be. (Atravessa l'escena y s'en vá p'el foro.)
- GAR. (A Albina) Bueno, Albina! Ja n'hi ha prou. Anava á ferte cridar per en Rafel pera saber si podíam veurners y parlar y donar de comú acord una resposta definitiva á n'el pobre Pepet. Estich cansat de fer tants papers y de donár tants y tan inmerescuts desaires á n'aquest xicot, qu'es un bon minyó y t'estima y no t'ha fet el perque. Tres dias ab avuy que per ell no som á casa esperant la visita del portugués, que després de tot s'os haurá rifat á la teva tia y á tu. Ja n'hi ha prou. No vull portuguesos. Ho he consultat ab la meva conciencia y...
- ALB. Pero papá...
- GAR. Que no vull portuguesos. Te dich que ho he consultat ab la conciencia y aquesta se 'm revolta. Ademés: els conech massa. Ja sabs que vaig pasar una temporada al Brasil y els brasileiros son els seus cosins germans. Son uns faroleros muy *finchaos*, *ben plan-taos* y *estarrufaos*.
- ALB. Pero papá! Si aquest de que 't vinch parlant es d'un altre mena!

- GAR. D'un altre mona, voldràs dir. Jo si que la vaig fer bona enviant 'á que 't cuessis l'anèmia. Aquesta ray, ja se 't va curar; pero has vingut tocada del cervell, qu'es bastant pitjor. Jo prou te vaig encarregar que tinguessis judici y lo que veig es que me 'l vols fer perdre á mi. En fi: que no vull portuguesos. Ho sents?
- ALB. (Contrariada) Vaya un desaire! Vaya un paper ridicul! Que vingui y 'l rebis malament! No hi puch pensar!
- GAR. Y qu'ha de venir, dona, qu'ha de venir! Si ni 's recorda ja de que tu siguis al mon. (Moviments d'impaciencia per part d'Albina) Pero estigas tranquila; si ve sabré rebrerl com es degut y l'escoltaré y fins el convidaré á prendre xacolata. Pero en acabant li diré: «Senhor João, Augusto, etc., etc. La vostra Exce-lencia ha perdido el pesquis y el viatge y aquí ja está de mais.» Aixis mitj en plata mitj en quartos pera que ho entengui millor,
- ALB. (Donant un cop de peu á terra) No ho vull. (Ploriquejant) No ho vull. Jo l'estimo; li he donat paraula.
- GAR. Primer la donares á n'en Pepet.
- ALB. Donchs are l'he donada á n'en João.
- GAR. (Estrafentla) A n'en João!... Deu me regard de tenir un gendre que 's digués João.
- ALB. Es el primor nom.
- GAR. Si; ja se qu'en te vint y cinq. Son massas homes per una dona sola.
- ALB. (Ploriquejant) Deu meu! Deu meu! Y qu'en soch de desgraciada!
- GAR. Si eh?
- ALB. Ho contaré á la tia, sí.
- GAR. Albina! Prou! (Ap.) Si no m'hi formaliso encare 's riurá de mi. (Alt) Prou he dit y deixa en pau á la teva tia que prou feyna te per ella, qu'ha quedat pera vestir sants. Es lo que passa. Totas las solteronas 's converteixan en agents de matrimonis. Y aixis surten: esgarrats. Vaja; no vull que ploris, ho sents?
- ALB. (Mes serena) Es que no ho sabs tot, es que 'm te empenyada una paraula.

- GAR. Digali que 't dongui la papeleta y jo la desempenyaré.
- ALB. Es que 'm feu una promesa y...
- GAR. Qu'es aquesta promesa? Veyám, veyám!
- ALB. Si tant ne treuré.
- GAR. Pero criatura...
- ALB. (Aixecantse y arrimanse carinyosament á son pare) No 'm renyerás?
- GAR. No.
- ALB. (Melosa) Es que jo... quand m'ho va prometre 'm vaig posar tota contenta y... ¡vaja!... Jo ja l'estimo á n'en Pepet; pero á n'en João també l'estimo y em va prometre que... Y es clar si 'l despatxas...
- GAR. Mal viatge la criatura! Pero qu'es lo que 't va prometre? Qu'es lo que tens por de perdre? M'ho dirás d'una vegada?
- ALB. Escolta! M'promets...?
- GAR. Si dona, tot lo que vulguis.
- ALB. Donchs bueno. Me va oferir que com á regalo de prometatje 'm duria un anell de brillants, un brazalet d'or y un collaret de perlas. Eh? Que 't sembla?
- GAR. (Ab calma, com rumiant) Un anell de brillants, un brazalet d'or y un collaret de perlas... (Mirant ab intenció á Albina) Ja ho vas entendre be? Perque t'ho devia dir en portugués...
- ALB. Ja ho crech qu'ho vaig entendre. Aquestas cosas's comprenen sempre. Be: que m'hi dius?
- GAR. Que tot plegat... aiga calenta.
- ALB. Veus? veus?
- GAR. Tot plegat quatre pessetas.
- ALB. Y are?
- GAR. Tu no 'ls coneixes als portuguesos. Escolta. Tenen un barco de guerra qu'es gros com una nou y sabs com l'anomenan? *O terror dos mares*. Tenen uu ferro-carril de Mirandela á Oporto que fa set o vuyt kilometres per hora. Sabs com li diuen? *El rayo!* Y pera no dirten mes, dias enradera, segons vaig llegir, s'inaugurá á Lisboa, una taberna ahont s'hi reuneix gent d'upa com en *Puñales*, en *Rasca ventres*, en *Talla colls* y altres personatjes per l'istil. Donchs vols saber com

anomenan á semblant taberna? *El templo de los Dioses*. Ne vols mes? Donchs ja pots deduir lo que ser   l'anell, el brazalet y el collaret?

ALB. Pero pap  ! Si 'l coneguessis...

GAR. Que?

ALB. Que s   'l coneguessis no parlarias aixis.

GAR. Res. En Pepet...

ALB. Ditx  s Pepet! (Se sent el timbre de l'escaleta) Qui ser  ?
(Alsantse com per anarsen)

GAR. N  't moguis. Las donas, com els homes, han de tenir el valor dels seus actes. (Entra Pepet adelarat.)

ESCENA V.

PEPET y dits.

PEP (Depressa; sofocat, dirigintse alternativament    Albina y al senyo Garriga) Ay! gracias    Deu y als sants! Albina! Senyor Garriga! (   Alb.) Oh! quina alegria la meva! (   Gar.) Cr  gui senyor Garriga que no se 'l que 'm passa. (   Alb.) Te veig y 'm sembla un somn  . (   Gar.) Perdoni; l'emoci   'm domina. He vingut un sens fi de vegadas sense tenir la ditxa de veurerls. (   Alb.) Pero tu! Un mes sens'escriurerm (   Gar.) Un m  s, senyor Garriga, tot un m  s sense recordarse de mi. (   Alb.) Jo ja 't creya fent malvas; jingrata! jingrata! (   Gar.) Pero la culpa no la te ella. Voste ja ho sab qui la te. (   Alb.) Si: aquella malastruga de la teva t  . (Alb. tracia de calmarlo) No; no 'm puch calmar. (   Gar.) No 'm puch calmar senyor Garriga. (   Alb.) No 'm puch donar pau, sobretot desde mitj' hora fa. (Admiraci   per part d'Albina y de son pare) Sort de la meva sang freda. De no ser aixis avuy faig un homicidi. (   Alb.) Si, si, avuy l'enfilo. Jo prou m'en duptava de que 'm p  dias enganyar, pero no m'ho arrivava    creurer! (   Gar.) No senyor Garriga, no m'ho creya! Fins qu'avuy... (   Alb.) Avuy, aqui mateix, fa c  sa de mitj' hora qui dir  s qu'ha vingut? Qui?

(á Gar.) Qui li sembla qu'ha tingut el valor de presentars aquí? (á Alb.) Y pensar que jo mateix li he obert la porta! (á Gar.) Jo, si senyor jo. (á Alb.) Donchs ha vingut ¡el portugués! (Moviment dissimulat d'alegria per part d'Albina.)

ALB.
PEP.

(Ap.) ¡El Portugués!

Ha vingut y m'ho ha contat tot. (á Alb.) M'ha dit que t'estima, que l'estimas, qu'ens estimem, qu'os estimeu, (á Gar.) qu'está boig per ella. (á Alb.) qu'ha vingut espressament de Lisboa pera demanarte al teu papá! (á Gar.) Ja veu! Y m'ho ha contat á mi, á mi, si; creyent que parlava ab el novio de la criada. Me l'he endut enganyat perque tenia intenció de tirarl de cap á mar. Com vosté comprendrá, senyor Garriga, tenia motius per aixó y molt mes. Veritat es que després d'aufegar-lo no se que mes li podía fer... Y are tornaré. No l'he pogut disuadir ni conduhirlo ahont jo volia. L'hi he dit mes mentidas que veritats. (á Alb.) Li he dit qu'estavas malalta. (Moviment d'estranyesa per part d'ella.) (á Gar.) Que vosté 's trobava fora de Barcelona... Res y ha valgut res! Ha dit qu'arrivava fins á la fonda á buscar no se qué y que s'en tornava cap aquí. (á Alb.) Tu sabrás els compromisos que hi tens contrets. (á Gar.) Vosté sabrá lo que caldrá dirli pera que s'entorni á la seva terra, (á Alb.) perque suposo qu'aixó no será mes qu'una broma que li haurás jugat (á Gar.) y que vosté que m'estima com un pare, no permetrá qu'un home qu'es diu João, Augusto Silva Teixeira Andrade Carvalho fiqui 'l cap allá ahont no hi pot entrar ningú més que jo Pep Grau y Peix. He dit. (Se sent el timbre de l'escaleta.) El timbre. Deu ser ell! (a Albina) Retirat. Li he dit qu'estavas malalta y faria jo un paper ridícul si are 't trobés aquí (á Gar.) Li he dit que veste era fora y si 'l troba aquí.

GAR.
ALB.
PEP.
GAR.
ALB.

En aquest mon no s'han de dir mentidas.

Pero...

(á Alb.) Corra, vesten.

(á Alb.) Bueno, retirat un moment.

(á Gar. com suplicant) Papá!

PEP. (Que ja la te agafada de la ma y la empeny cap á la dreta.) NO
has sentit lo qu'ha dit? Apa, apa!
(Pepet la condueix á son quarto, dreta, y tenca la porta á t-mps qu'
entra João pel fondo.)

ESCENA VI

JOAO GARRIGA y PEPET

JOAO (entra duhent un paquet á la ma) Con licença.
GAR. (Que s'haurá alssat al entrar João) Molt senyor meu.
JOAO (Com dirigints á Pepet pera que 'l presenti) O senhor...
PEP. (Ap.) Tinch unas ganas d'escanyarlo.,.! (Alt)
(fent la presentació) El senyor João Silva Andrade
Augusto y no sé que més. (João mira esverat á Pepet)
GAR. Molt senyor meu. Tingui la bondat de pen-
drer assiento.
JOAO (seyent) Muito obrigado! (Veyent que Pepet no s'en va)
Eudesejaria fallar con Vossa Excelencia ás sôs.
GAR. A sôs?
JOAO Particularmente.
GAR: Ja l'he entés; pero pot tirar avant perque
en Pepet es com de la familia.
PEP. (Ap.) Bona!
JOAO (admirat.) (Ap.) Se ve que em Hespanha os noi-
vos das criadas são considerados como de
familia.
GAR. Seu Pepet. (Pepet seu á l'esquerra del senyor Garriga quedant
aquest entre mitj de 'ls dos.)
JOAO Este... senhor tinha-me dito que Vossa Ex-
celencia se achava assente.
GAR. Si; havia anat fins á la Bordeta.
JOAO Cheguei esta manhã e dirigi-me immediata-
mente aqui para apresentar-lhe os meus
respeitos á Vossa Excelencia e sua Excelen-
tíssima filha.
GAR. Muitas gracias. (á Pepet) Que m'en dius del
tractament!
PEP. (Ap. á Gar.) Que siga enhorabona.
GAR. (á João) La meva Excelentíssima filla no 's troba
gaire be. Te migranya.
JOAO Migranha? Não comprehendo.
GAR. Te mal de cap, mal estar.
JOAO Ah! Chaqueca!
GAR. Justa; Chaqueta.

- JOAO O sento muito.
- GAR. Gracias, no será res.
- JOAO Suponho que ella lhe terá fallado de mim e lhe haverá anunciado á minha visita.
- GAR. Si senyor. Me n'ha dit *algo*.
- JOAO Pois bem, senhor Garriga. A minha felicidade depende de Vossa Excelentíssima filha.
- PEP. (Ap.) Aquest no surt d'aquíl sense que li clavi un mastegot.
- JOAO Se Vossa Excelencia...
- GAR. Apee el tratamiento sényor João, las excellencias no fan per casa. *Eu não quero excellencias.*
- JOAO No meu paiz temos a costume de dar o tratamento d'excelencia ás pessoas que distinguimos. A nossa cortesia e superior á hespanhola. Hespanha é un grande paiz, mas Portugal...! Vossa Excelencia não conhece Portugal? Oh!... Não conhece Lisbôa? O refrão o dis: Quem não viu Lisbôa não viu coisa bôa: é la admiração do mundo inteiro.
- PEP. (Ap.) Bomba!
- JOAO Os que fallam de Paris, de Londres, não conhecen a minha cidade. Onde tem Paris, onde tem Londres um passeio como a nossa Avenida da Liberdade? Que passeio! Catorze mil metros d'extensão!
- PEP. (Ap.) Bufa!
- GAR. Voldrá dir catorze kilómetros.
- JOAO Não senhor, catorze mil metros. E depois ja nossa bahia! ¡Oh! E tão grande que desde uma orilla não se ve a outra.
- PEP. L'Atlantich.
- JOAO Ainda mais!
- GAR. Me deixa parat.
- JOAO ¡E as nossas ruas! Os nossos monumentos! Os nossos palacios! Temos una rua em Lisbôa que se chama a rua do Ouro, outra que se chama rua da Prata, outra que se chama rua da Gloria e outra que se chama rua Augusta. (Tot aixó ha de ser dit ab molta énfasis)
- GAR. Oh! Ho has entés Pepet? Carrer de l'or, carrer de la Plata, carrer de la Gloria y carrer de l'Augusta.

PEP. Aixó també ho tenim aquí: Pom d'or, Plata, arch de la Gloria y carrer de las Moscas. Y si 'ls de Lisboa son com els d'aquí...

JOAO Mas en Lisboa tudo é abundante.

PEP. (Ap.) Dehuen lligar els gossos ab llangonissas.

JOAO O nossó Rei tem dois palacios: o palacio d' Ajuda e o das Necesidades.

GAR. (Ap. á Pepet) Diu que 'l seu rey te dos palacios el de l'ajuda y el de las necessitats.

PEP. (á Gar. tapantse 'l nas) Ja ho he entès; per aixó 'm tapava 'l nas.

JOAO Mas... tornando ao objecto da minha visita, eu, como ja tive a honra de dizer-lhe, adoro perdidamente a sua Excelentissima filha e venho á pedir a Vossa Excelencia me conceda a sua mão, ofrecendo-lhe eu o meu coração e a minha fortuna. Como Vossa Excelencia conhece o meu nome, quero que tambem conheça a minha modesta fortuna. Tenho em Lisboa quatro palacios...

PEP. (Ap.) Garrofa!

JOAO Dois n'avenida da Liberdade; um na rua d' Ouro e outro no Chiado.

GAR. (á João) ¡Ah!

JOAO Tenho una casa de campo em Cintra aon-de tenho de tudo. Laranjas com que poderia abastecer todo Portugal. As vinhas que possuo nas proximidades do Porto me fornecem vinho para Hespanha, França, Allemanha; Inglaterra, Russia:..

PEP. (Ap.) Y el Ninot.

JOAO Tenho em Villafior umas minas de ouro.

GAR. Prou, prou; no cal que digui mes. Ja 'ns fem carrech de la seva modesta fortuna.

JOAO Maito modesta; mas, sufficiente para que a filha de Vossa Excelencia viva como uma rainha.

GAR. Moltas gracias.

JOAO Pois bem, se a chaqueca de que soffre sua excelentissima filha não a impede de que eu possa apresentar-lhe os meus respeitos, lhe peço a Vossa Excelencia a fineza de conduzir-me á sua presença, pois que teria summo prazer de entregar-lhe pessoalmente esto

- modesto presente, (Eusenyant el paquet que du á la ma)
que creio que será muito do seu gosto.
- GAR. Gracias! gracias; de cap manera.
- JOAO Rogo...
- GAR. No senyor, no senyor.
- PEP. (Ap. á Gar.) Que ja sab de que 's tracta?
- GAR. (á Pepet) Si home, si; un anell de brillants, un brazalet d'or y un collaret de perlas. (á João) Li agraneixo molt. Voste s'ha gastat un dineral.
- JOAO (Rihent) Não; mil reis.
- GAR. (Ap. á Pepet) No ho he dit? Cinq pessetas.
- JOAO São umas morcellinhas dôces.
- PEP. (Ap.) Botifarras dôlsas?
- JOAO (Ap.) E uma especialidade do meu paiz; morcellinhas fabricadas de mel e amendoas.
- GAR. (á Pepet) Ab mel y atmetllas.
- PEP. (Ap.) Vaya uns porchs!
- GAR. (Que s'haurá aixecat, imitantlo João y Pepet) Senyor João. Jo estich commogut devant de l'honor que vosté tracta de fernos unint el seu elevat llinatge ab la modesta familia dels Garrigas de Hostafranchs, com ho estich aixis mateix devant del obsequi delicadissim que al mateix temps que son cor y la seva fortuna tracta de fer á la meva filla. Pero com deu comprendre, l'assumpto es massa grave pera que jo puga resoldrerl per mi sòl. Consultaré are mateix el cas ab la meva filla y tindrè 'l gust de donarli la resposta. Tu, Pepet, entretent al senyor, mentres jo parlo ab l'Albina. (á João) Servidor seu. Só tot seguit ab vosté. (S'en va per la dreta. João s'el queda mirant.)

ESCENA VII

JOAO y PEPET

- JOAO (Ap.) Não comprehendo nenhuma palavra.
- PEP. Ha dit qu'anava á consultar ab la sua excellentissima filla.
- JOAO ¡Ah!
- PEP. Aixó mateix.
- JOAO ¡Ah!
- PEP. Si senyor. (Ap.) Mal llamp..!

- JOAO E... ¿que effeito lhe parece que causò ao senhor Garriga a descripção da minha fortuna?
- PEP. Un efecte... de pa sucat ab oli.
- JOAO Heim? Não comprehendo.
- PEP. Un gran efecte.
- JOAO E á senhora Dona Albina que impressáo lhe fará?
- PEP. ¿Vol dir quina impresió? ¡Pshe! Vagi á saber... Si li agradan las botifarras dolsas...
- JOAO São muito boas: são celestiães.
- PEP. Ha sigut un detall capás de conquistar qualsevol cor. (cridant) Rafael! Rafael!
- JOAO Rafael? Quem é?
- PEP. Es el cuyner...

ESCENA VIII

RAFEL y dits.

- RAF. (Entrant) Que 'm demanavan?
- PEP. (Rient á tot plé y procurant que João no s'en adongni) Si..... ves; aquest senyor... (s'interromp perque no 's pot tenir el riurer) ha portat una botifarras de mel y atmetillas... de la seva terra... (á João, procurant contenirse) Dispensi estich donant ordres al cuyner.
- RAF. (Ap.) El cuyner jo...?
- PEP. (á Rafael) Ves si te las dona y las posas á la graella pero sopar...
- RAF. Y are? Be está prou de broma el senyor Pepet.
- JOAO (Ap. y separantse d'ells) N'esta casa se da muita confiança aos criados. Não gosto d'isto. Os nossos costumes são muito mais respeitosos; os criados na cosinha.
(Pepet y Rafael riuen.)
- RAF. (á Pepet) Demanilshi vosté.
- PEP. (á Rafael) Tu; li he dit qu'ets el cuyner y...
- RAF. (á Pepet) Pobre home!
- PEP. (á Rafael) Si; pobre home! Si tu sabessis la terra que te á l'Habana...!
- RAF. Jo hi tinch dos oncles y una tia mulata y es com si no hi tingués ningú.
- PEP. (á João) Dispensi: donava instruccions al cuyner perque jo aqui hi estich com á ca'l sogre. Jo aquí tallo 'l bacallá. Jo mano y dispo.

- JOAO. Não comprehendo.
PEP. Be prou que ho se.
(João se; l' queda mirant.)
RAF. (per Pepet) Si; ves fent el tonto y si t'enten 't
clava una galeta que no te la treu l'Esperit
Sant.
PEP. (á João) Segui, segui; no fassi cumpliments.
JOAO (serio) Não; muito obrigado, muito obrigado.
RAF. (ap. á Pepet) Que li demano las botifarras?
PEP. (rient la sortida de Rafael) Que t'agrada l'olor?
RAF. (Id.) Pshe!
PEP. (Id.) Be, no 't precipitis. Me sembla que no
está per orgas.

ESCENA IX

ALBINA, GARRIGA y dits.

- GAR. (á Alb. entrant) Ho deixo á la teva ma; 'l rebs y
el despedeixas ab bons modos; pero no las
hi acceptis; no 's pensi que passém gana.
ALB. (á Gar.) Deixam fer á mi; estigas tranquil.
JOAO (Girantse veyent á Alb. 's dirigeix á n'ella); Minhasenhora!
ALB. (Donantli la ma) Senyor Silva...!
JOAO Por fim tenho á immensa felicidade de tornar
à vér-la. Pela distancia, pe-lo longo que me
pareceu e pela fortuna que me esperava
aqui, a viagem de Lisboa a Barcelona é como
da terra ao ceu. Faltam-me palavras, for-
mosa criança, com que expressar-lhe a
minha satisfacção, a minha alegria n'estes
momentos. O meu coração que tive a honra
de offrecer-lhe ha um mes, late n'este ins-
tante con tanta força, que parece querer
sair do seu centro, para prostrarse aos seus
pés. Acepte, pois, divina senhora a home-
nagem do meu profundo amor e da sinceri-
dade dos meus sentimentos, e tenha a segu-
ridade de que o meu unico afão é facer a
sua felicidade.
ALB. Moltas gracias.
GAR. (á Alb.) Que t'ha dit?
ALB. (á Gar.) Não ho sé.

- GAR. (Ap.) Donchs t'has lluit. De que t'haurá servit estar dos mesos a Portugal?
- PEP. (á Rafael. Aquestos forman grupo apart. L'home hi riu. Es veu qu'está plé de satisfacció.
- RAF. (á Pepet) Jo hauria de retirarme. Pot ser al senyor Garriga li sabrá greu qu'el criat estigui present.
- PEP. (á Rafael) Jo hauria de fer lo mateix perque als ulls del portugués, jo soch el nuvi de la minyona. Fem com qui no fa cas d'ells.
- GAR. (á João ribent) Alló de la torre de Babel fou una mala idea. Jo crech que Deu ho degué fer espessament perque vosté y nosaltres no 'ns arrivessim á comprendre.
- ALB. (á João ribent) No l'entench; cregui que no.
- JOAO (Ribent) Quando estávamos em Portugal nos entendiamos perfectamente. Por isso me estranha muito que agora não nos entendamos.
- GAR. (Dirigint al mateix temps una mirada significativa á Pepet y Rafael) El cambi d'aires.
- PEP. (á Rafael) El senyor Garriga 'ns mira d'un modo.... Sembla qu'ens diu impertinents. Anemsen ab dissimulo. (Ap.) Vetllaré.
(S'en van eis dos pel foro.)

ESCENA X

ALBINA, GARRIGA y JOAO

- GAR. Segui, segui, senyor João. (Señuen. Albina á la dreta João al mitj y el senyor Garriga á l'esquerra) Donchs veurá. Com ja he tingut l'honor de manifestarli, qui deu resoldrer l'assumpto, es la meva filla. Jo ho deixo á la seva ma. Si ella creu qu'al seu costat ha de ser felis, jo no he d'oposarm'á sos desitjos, pero 'm temo qu'ha fet tart perque la noya, quan el conegué á vosté tenia empenyada la paraula y el cor. Ella feu molt mal fet acceptant las sevas galanterías; pero las noyas son noyas y á l'edat d'ella, com tot aucell de primera volada, 's coqueteja, 's salta de flor en flor, sense pensar que hi ha flors que no poden tocarse perque tenen moltas espinas y las

- espinas .. (Pausa. El senyor João se 'l queda mirant. L'Albina baixa 'ls ulls. Després d'un moment veient que João segueix mirantlo y no diu res exclama.) Jo no se si pera que m'entengui 'm fa falta un dicionari ó una bocina.
- JOAO (Ap. Mirant á Albina y veient que baixa 'ls ulls) Se conhece que a menina está commovida cõ discurso do pãe que nem se atreve a levantar a vista. (Petita pausa.)
- GAR. (Ap.) Quin terceto!
- JOAO (Decidit) Menina! Pense bem que para mi este momento é supremo. O meu futuro está pendiente dos seus labios. A minha vida e a minha morte estão nas suas mãos. Suplico-lhe que falle e que sua divina boca pronuncie a minha sentença.
- ALB. (Ap.) No sé porque 'm sembra que 'l torno entender. (Se 'l mira y somriu)
- JOAO Que sorriso! Ao abrirem-se esses labios parecem-me ver abrirem-se as portas da gloria.
- ALB. Papá!
- GAR. Que hi dius?
- ALB. No sé...; pero 'm sembra que 'l vaig entenent.
- GAR. Donchs si l'enténs responli.
- ALB. (Ap.) Jo no sé si es porque are no veig á n'en Pepet... (Se 'l mira de nou)
- JOAO Quando me olha d'essa manera me abraza á alma.
- ALB. (Ap.) Es que no 's pot negar qu'es un bon tipo... (Alt) Jo...
- GAR. (á João) Com qu'es tan vergonyosa l'ha de perdonar... es tan cândida...! Se sembra tota á son pare...
- JOAO A candidés e a modestia são as qualidades que mais aprecio na sua excelentíssima filha.
- ALB. (Ap.) El cas es que quan parla d'aquest modo diu cosas tan bonicas que las entench molt be y...
- JOAO (á Albina) Torno á repetir á Vossa Excelencia que a adoro e desejo finalmente saber se sou correspondido... No caso afirmativo estou disposto á apressar o nosso enlace. E para que a sua felicidade seja completa o seu papá nos acompanhará a Portugal e poderá vivir com nosco.

- GAR. (ap. arrimantse á João) Aixó ja m'interessa mes.
JOAO Desde ja faza-me a finesa de acceptar o qu'em Portugal tive a honra d'offrecer-lhe e estimarei que seja do seu gosto.
- ALB. (No s'atreveix á acceptar el paquet que João li dona y mira á son pare) Gracias.
- JOAO Como? Não accepta...! (Albina torna á mirar á son pare)
GAR. (á Albina) Be, dona; prenas, las probarem.
ALB. (prenent el paquet) Gracias. (Al tocar el paquet compren que son estoxos y s'alsa agitada com moguda per un ressort. Ap.) Aixó no son botifarras. (João segueix ab atenció els moviments d'Albina. Aquesta 's separa y 's dirigeix á la tauleta voltant l'espatlla a João) Ab permis... (Ap.) Tremolo! (João somriu satisfet) Tres estotxos! (Els deixa sobre de la tauleta y els va obrint un á un á mida que ho indica 'l dialech) L'anell! Oh! Qu'es hermos! ('S gira y mira somrihent a João mentres se 'l posa) Just! Com fet a mida! Papá!
- GAR. Que 't passa? Que hi ha? Fan bona cara?
ALB. (Contenta y afanyosa) Y tan bona! Ja las veurás! (a João) Gracias!
- JOAO (á Garriga) São as morcellinhas dôces.
ALB. (Obrint l'estotx del brazalet) El brazalet! Oh! Preciós! (Torna mirar somrihent a João mentres 's posa 'l brazalet.)
- JOAO (Ap.) O seu rosto não pode occultar a satisfacção que sente no seu interior. As jogas são o melhor talisman para abrir o coração d'uma mulher.
- ALB. (Ap.) El collar! Divino! (Se 'l posa) Dech estar molt bufona! (Va á la consola y 's mira)
- GAR. (Ap.) Ahont va? Y are?
ALB. (Devant del mirall) Oh! (girantse y cridant l'atenció de son pare) Papá! (Arrimantse pera donar la ma a João)
- GAR. (Ap.) Are si que comenso á creurer tot quant ha contat de Portugal. (á João qu'está distret tenint entre las sevas la ma d'Albina) Com dehuen ser els tocinos del seu pais quan ne surten botifarras com aquestas...!
- JOAO (qu'haurá deixat ja la ma d'Albina) Esto não é mais que uma pequena amostra do muito que desde ja pertence a sua filha.
- GAR. (Ap) M'agrada aquest home per la sinceritat y la lliberalitat y... anava a dir per la igualtat y la fraternitat... Me sembla Pepet que't soplarán la dama (á João) Ab el seu permis,

- ALB. desitjaria dir dugas paraulas a l'Albina. (Arrimantse á son pare. á João.) Ab permis. (João se separa discretament dirigint a la cónsola devant de quin mirall s'atusa 'l bigoti com un home satisfet de si mateix.)
- GAR. (á Alb.) Filla meva! Jo no vull forçar ton cor. Pero, devant d'aquest home qu'ha fet el viatge desde Lisboa aquí pera cumplir la paraula que 't doná; devant d'un home que á jutjar per la mostra posa a tos peus una fortuna considerable, sols dech donarte un concell... Si las informacions que'm reservo pendrer respecte d'ell y de sa fortuna son com ell diu y ton cor no está, com no deu estar, tan interessat per en Pepet, accepta l'estimació del portugués. Estém en el segle vint y en aquest segle, primer 's conta y després s'estima. No hi ha que mirar el present, hi ha que veurer de lluny el pervindre. No son las joyas que t'acaba de regalar lo que 'm seduheix; pero aquestas joyas semblan demostrar dos cosas; la formalitat de qui te las regala y la solidés de la seva fortuna. Are, tu mateixa.
- ALB. Papá; gracias p'el concell. (Dona un bes á son pare y 's dirigeix á João) Senyor Silva: el papá acaba de donarme 'l seu consentiment pera que jo respongui al generós oferiment de vosté. Jo seguint els impulsos de mon cor y els concells qu'el papá acaba de donarme, agrahida á son recort y á la seva formalitat y convensuda de que sabrá ferme felis, em crech molt honrada concedentli 'l meu cor y la meva ma...
- JOAO (Agafa la ma d'Albina y la besa a temps qu'entra Pepet en escena) Muito obrigado, minha Albina, muito obrigado.

ESCENA ÚLTIMA

PEPET y dits

- PEP. (Qu'entra á poch á poch, com espiant lo que passa y fent un pas enrera al veure João besar la ma d'Albina) Bufa! Qu'es aixó?

JOAO (Donant la ma a Garriga) Muito obrigado, senhor Garriga!

GAR. (Estrenyent la ma a João) Ho veu home, com al últim ens havém entés?

JOAO E que a lingua do coraçao é uma lingua universal.

PEP. (A Carriga tot esperat. Ap.) Pero qu'es aixó?

GAR. (A Pepet fent un gran suspir) Ay, Pepet! Aixó son «Las Botifarras dolsas»

(Quadro.)

TELÓ RAPIT

Obras dramáticas catalanas del mateix autor

La Mare de Deu del Mont, drama en tres actes y en vers, original.

Lo cor y l' ànima, drama en tres actes y en vers, original.

La pubilla de Caixás, drama en tres actes y en vers, original.

El Túnel, drama en tres actes y en vers, original.

Una casa de boigs, comedia en quatre actes y en prosa, arreglo de l'obra alemana *Una idea boja*.

Els dos Crepuscles, drama en tres actes y en prosa, original.

Dos companys mal avinguts (1), joguina en un acte y en vers, arreglo del italiá, de l'obra *Meglio soli che mal accompagnati*.

La minyona del Rector, joguina en un acte y en prosa, arreglo del francés.

Lucrezia Borgia, joguina en un acte y en vers, arreglo del italiá.

Rin, joguina en un acte y en vers, arreglo del italiá.

La cosina de la Lola, comedia en un acte y en prosa, original.

Botifarras dolças, comedia catalana-portuguesa en un acte y en prosa, original.

Antony, Mestre de ball, joguina en un acte y en prosa, original.

Mala partida, comedia en un acte y en prosa, original.

(1) En colaboració ab D. Victor Rahola.

**RARE BOOK
COLLECTION**

**THE LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF
NORTH CAROLINA
AT
CHAPEL HILL**

PQ6217
.T44
v.230
n.1-15

